

DE RE MILITARI C

Брой 100

DE RE MILITARI

Журнал за конфликтите в Леванта и Магреб

Автори: Руслан Трад, Александър Стоянов, Венцислав Божев

Място на издаване: София, България

Дата на издаване: 23.7.2018

Сайт на авторите:

www.ruslantrad.com, www.historyofwars.net

Сайт на журнала:

www.remilitari.wordpress.com

Facebook страници:

<https://www.facebook.com/hystoryofwars>

<https://www.facebook.com/intidar.blog.and.news>

<https://www.facebook.com/deremilitari>

Контакти:

ruslantrad@gmail.com

klubvoennaistoria@gmail.com

v.bozhev90@gmail.com

За заявки за изготвяне на детайлни карти: klubvoennaistoria@gmail.com

ISSN 2367-9476

АВТОРИТЕ

РУСЛАН ТРАД

Журналист на свободна практика с фокус върху Близък изток и Северна Африка. Създател на първия български блог за Близък изток, Intidar, както и на организацията Форум за арабска култура. Водил е лекции за политически движения и процеси в Близкия изток в аудитории на Софийски университет, Нов български университет, Червената къща и Дипломатически институт към МВнР. Пътува често в Близкия изток, като публикува репортажи от Ливан, Югоизточна Турция, Тунис, Ирак и Сирия, а през 2014 заснема филм в Иракски Кюрдистан на фронтовите линии с „Ислямска държава“.

АЛЕКСАНДЪР СТОЯНОВ

Историк и журналист, доктор, а преди това и *magister cum laude* от Лайденския университет в Нидерландия. Отговорен редактор и създател на списание “Военна История” и съосновател на “Клуб Военна История”. Автор на множество публикации, посветени на различни проблеми от военната и политическата история на Европа и Близкия Изток. Автор на единствените подробни карти на български език, проследяващи конфликтите в Сирия, Ирак, Либия, Йемен, Нигерия, Афганистан и Сомалия.

ВЕНЦИСЛАВ БОЖЕВ

Политолог и експерт в областта на международните отношения с богат опит в анализа на европейските политически процеси, както и на динамиката на отношенията в Близкия изток и постсъветското пространство. Автор на множество материали и академични текстове по въпросната тематика. Участник в международни изследователски проекти и теренни проучвания в Близкия изток.

КАК СИРИЙСКИТЕ ПРАВИТЕЛСТВЕНИ СИЛИ ПРЕВЗЕМАТ „КРЕПОСТИ“

1

Сирийската гражданска война (2011-) се превърна в емблематичен конфликт за началото на XXI век, в който съвременните достижения във военната техника се сблъскаха с концепции и практики във военното дело, характерни за Студената война. В този смисъл, войната в Сирия е един своеобразен полигон, на който съвременните сили изпробват тактики, оръжия и военно-административни концепции. Цената за тези опити, разбира се, се плаща с кръвта и нищетата на цивилните.

Настоящият текст няма за цел да дава морални оценки на начина, по който се развива конфликта в Сирия, нито да поставя етикети „добри“ и „лоши“ спрямо участниците в посочените действия. Фокусът на изследването в случая е чисто практичните причини, които налагат силите, верни на Асад да провеждат своите военни операции по точно определен тертип. Цел на текста ще бъде да обясни този тертип от

¹ Кадър от Източна Гута, Дамаск. Районът е един от най-силно пострадалите заради наложената обсада от правителствените сили и последвалите многобройни въздушни удари.

гледна точка на военните необходимости и стратегическите императиви, заложили от силите на Дамаск и техните съюзници.

ВОЕННИЯТ ПОТЕНЦИАЛ НА АСАД И СЪЮЗНИЦИТЕ МУ

Когато на 1-ви септември, 2015 г., руските войски влязоха официално в Сирийската война, положението на режима беше критично. По думите на руски военни, на САА (Сирийска арабска армия) са оставали между три и пет седмици, преди да колабира окончателно под напора на опозиционните и ислямистките сили (напредващи в различни кампании, не заедно). През следващите две години, Русия и Иран проведоха яростна кампания за ревитализация на силите на Асад, която дори днес се радва на половинчати успехи.

Още през 2016 година стана ясно, че Сирия като държава вече е не функционална и правителството не разполага с механизмите да проведе адекватен набор и да съживи своята разрушена военна сила, която от ок. 300 000 през 2011 г., се бе свила до около 70 000 души през лятото на 2015 г.

Днес – юли 2018 - правителството разполага с около 150 000 войници, от които голямата част са разположени в статични гарнизони и не се използват в полеви условия. След първия провал на офанзивата около Палмира, както и поредицата неуспехи в Хомс, Хама и Алепо, за надзираващите „военни съветници“ от Иран и Русия стана ясно, че за да се спаси Асад е необходимо ангажирането на външни за страната сили. Такива вече съществуваша на терен – множеството проправителствени милиции и Хизбула. Към тях бяха добавени нови ирански, афгански и иракски милиции, набирани, обучавани, въоръжавани и финансирани от Иран. Каква е точната цифра на всички тези паравоенни формирования е трудно да се каже, но те без съмнение са поне толкова, колкото и самата Сирийска арабска армия. Към тях трябва да се прибави и руския наемнически контингент от около

3 000 души, както и поне 12 000 иранки войници от Революционната гвардия и около 4 500 редовни руски войски, заедно със значителното сирийско подразделение на ВКС, чийто авиационен парк се мени непрекъснато.

След 2017 г., Русия започна да разполага и големи контингенти военна полиция, набирана приоритетно сред мюсюлманските републики в състава на Руската федерация и най-вече Чечня.

Благодарение на баснословните разходи за издръжка, отделяни от Иран (над \$16 000 000 000) и Русия (ок. \$10 000 000 дневно), сирийското правителство получава редовни доставки на оръжие, муниции, техника и гориво. Иран зарежда Сирия с огромни количества нефт почти всеки месец, тъй като собствената нефтодобивна индустрия на Сирия е в голямата си част или ликвидирана, или е в ръцете на нелегални трафиканти, които продават добивите на черния пазар.

Казано накратко, САА и многобройните (над 130) про-правителствени милиции съществуват изцяло по финансовата милост на Русия и Иран. Очаквано, именно тези две държави изцяло диктуват ходовете, които Дамаск предприема в своята борба с различните анти-правителствени фракции.

СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ ЦЕЛИ НА ПРО-ПРАВИТЕЛСТВЕНИЯ ЛАГЕР

През 2015 г., Русия начерта една цялостна стратегия за спасяване на Асад и преобръщане на хода на войната в Сирия. Към днешна дата, в голямата си част тази стратегия е реализирана.

Нейната първа и непосредствена задача бе да се обезопасят онези големи административни и индустриални центрове, които все още се намираха в ръцете на режима. Очаквано, Русия се погрижи първо за

безопасността на собствените си бази в Латакия и Тартус, и изиска САА, милициите и Иран да проведат офанзиви за изтласкване на бунтовническо-ислямистките сили от провинция Латакия.

В последствие се гарантира сигурността на градовете Хомс, Хама и Дамаск, след което правителството се зае да стабилизира контрола си върху основните магистрали и енергийни трасета. Руската стратегия предполагаше да се изтласкат бунтовниците от останалите големи административни центрове и да се подсигури максимален контрол над залежите на нефт, газ и полезни изкопаеми в централните и източните райони на страната.

Успоредно с руските усилия, Иран прокараваше своята собствена визия за изграждането на земен „мост“ през Ирак и Сирия към Ливан. За целта, силите на Асад бяха хвърлени в атака към иракската граница, докато бунтовниците все още седяха на позиции в Дамаск и Хомс, а силите им блокираха част от ключовите пътища.

Развоят на цялостната про-правителствена военна кампания не може да бъде обяснен по друг начин освен като непрекъсната поредица от стратегически компромиси между Иран и Русия, в които прекия интерес на самото сирийско правителство остана на заден план.

Как иначе да обясним, че Дейр ез Зор бе спасен от Ислямска държава едва през 2017 г., а до средата на 2018 г., в Дамаск все още имаше позиции както на Ислямска държава, така и на Хаят Тахрир ал Шам – двете водещи джихадистки структури в Сирия? Компромиси се наложиха по отношение и на Сирийските демократични сили (СДС), покровителствани от САЩ, както и на част от бунтовниците в провинциите Алепо и Идлиб, закриляни от Турция. Всъщност, отново намесата на Русия на дипломатическия фронт и привличането на Турция към партньорство с Москва и Техеран бе ключът към успехите на Дамаск през 2017 и 2018 г.

Същевременно, първостепенна руска задача се оказа изолирането на САЩ и дискредитирането на Вашингтон в очите на опозиционните движения в Сирия. Политиката на Америка, както при Обама, така и при

Тръмп доста улесни работата на Кремъл. Към момента в Сирия едва ли има фракция, която да таи някаква идеалистична подкрепа за САЩ.

Съюзът със СДС също се базира на чистата необходимост от пари и оръжие, а опозицията в Южна Сирия е тотално обезверена, което доведе до колапса на силите ѝ през юли 2018. Така, единствената съществена опозиция пред стратегическите начертания на Русия и Иран, са най-вече те самите. От своя страна, Асад е напълно безгласна буква по отношение на това коя ще е следващата цел на подкрепящата го коалиция.

За Дамаск остава само да празнува новите завоевания и да се опитва да крепи фасадата на самостоятелност пред международната общност.

ПРОВЕЖДАНЕТО НА ОБСАДИ ОТ ПРОПРАВИТЕЛСТВЕНИТЕ СИЛИ

Като се започне с кампанията срещу Алепо от есента на 2016 г., силите, верни на Дамаск, започнаха да провеждат поредица от обсадни операции срещу различни бунтовнически и ислямистки крепости във всички части на страната.

Начинът, по който се водят тези обсадни действия е един и същ и е начертан съвместно от руското командване под надзора на поредицата командири на руските сили в Сирия (ген. полковник Александър Дворников (септември 2015 - юни 2016), ген. лейтенант Александър Журавльов (юни-декември 2016), ген. полковник Андрей Картаполов (декември 2016 - март 2017), ген. полковник Сергей Суровикин (март-декември 2017) и отново, но вече ген. полк Александър Журавльов (от декември 2017 г. до сега – юли 2018) и командирът на иранската революционна гвардия за Сирия и Ирак – ген. Касим Сюлеймани.

Координацията между действията на отделните родове войски се прецизира посредством постоянни брифинги, съвместно планиране

както на терен, така и чрез комуникация от разстояние и стиковане на действията между командирите на отделните подразделения.

Това не означава, че няма фактически търкания, особено по отношение на работата между пехотните съединения на терен (най-вече наемници и милиции), но като цяло, ирано-руската коалиция запазва доста високо ниво на ефективност. На по-ниско ниво, в плановите действия участват и представителите на Сирийската арабска армия, както и на онези милиции и съединения от милиции, които не се намират под директния надзор на Иран, а се командват от назначени от режима в Дамаск командири, като например бригадите „Тигри“, водени от командира Сухайл Хасан.

Провеждането на обсадните действия преминава през няколко етапа.

2

1) Подготовителни операции – те обхващат разгръщането на сухопътни части с цел заемане на удобни изходни позиции за нанасяне на първоначалния удар срещу зададената противникова цел (обикновено град или по-голямо селище). Разгръщането се осъществява чрез ограничено използване на ВВС – изстребители, но често хеликоптери за въздушно разузнаване и изпращане на мобилни авангардни части, използващи най-вече модифицирани МПС-та и в по-малка степен – военна техника.

Основните приоритети са овладяване на стратегически височини, пътни възли и мостове/бродове. Успоредно с това се търси изтласкване на по-слабите противникови сили от малки населени места в периферията на основното селище. След като първоначалните цели

² Кадър от Източно Алеп. На важните пътни артерии и изходите на кварталите, държани от бунтовници, често са издигани подобни барикади с цел да се крият от снайперистки огън както военните позиции, така и преминаващите цивилни.

са овладени, следва групиране и прехвърляне на силите за нанасяне на основния удар.

2) Съсредоточаване на основните сили – Поради хроничния недостиг на ефективни военни части, правителствените сили и съюзници често се нуждаят от 4 до 10 дни за концентриране на необходимите сили за извършване на атаката, като за целта се изтеглят войски от други фронтове с по-малък интензитет. За да прикрият съсредоточаването, силите подкрепящи Асад започват първоначална бомбардировка на предните вражески позиции, с цел задържане на евентуално контранастъпление. В този тип преградни бомбардировки участва най-вече сирийската и руската ВВС и наличната бронирана техника и оръдия.

3) Нанасяне на първоначален удар – на този етап, правителството вече е съсредоточило на терен основните ударни сили. След провала на САА по време на офанзивите в провинциите Хама, Хомс и Ракка през 2015-16 г., руското и иранското командване окончателно изоставиха идеята за използване на редовната армия. Вместо това, офанзивите бяха поверени на елитни части от Хизбула, милициите „Тигрите“, Иранската революционна гвардия, както и основните шиитски милиции, спонсирани от Техеран. В хода на военните действия в Източна Сирия срещу Ислямска държава се използваха широко руските наемници от ЧВК Вагнер и други по-малки наемнически части, както и обучената и финансирана от Русия бригада „Ловците на ИДИЛ“.

Целта е в предна линия да се създаде боеспособна ударна част, която да пробие вражеските отбранителни позиции. В следствие, като вторичен момент от офанзивата, следва разгръщане на сирийските правителствени части. Обикновено именно този втори етап е допускан за медийно отразяване, като така операцията се представя като собствен успех на сирийската арабска армия и подчинените ѝ паравоенни части от двете големи групировки „Национални сили за отбрана“ и „Щитът на Каламун“. Непосредствената цел на началния удар е да завземе всички стратегически позиции около целевата локация и да изолира напълно бранителите от останалите територии

под вражески контрол. Действията по земя са придружени с масиран ВВС обстрел както на конкретната локация, така и на съседни големи вражески „твърдини“, от които би могло да се очаква изпращане на подкрепления.

4) Същинската обсада – веднъж щом даденото селище е напълно изолирано, се преминава към същинска обсада. За целта се прекъсва по възможност снабдяването с вода и електричество и се прекратява достъпа на хуманитарни помощи под претекст, че в обсадената зона могат да се вкарат оръжия.

Същевременно, на терен се разполага голямокалибрена артилерия и започва ВВС и наземен обстрел по ключови сгради в рамките на обсадената зона. Първоначалните цели включват пазари, училища и болници. Идеята е чрез смазване на морала на цивилните, опозиционните сили да бъдат принудени да капитулират. Бомбардировките се извършват с широк набор от муниции, като се започне от обикновени снаряди, мине се през т.нар. варелни бомби, пускани от хеликоптери и се стигне до употребата на противобункерни бомби, бял фосфор и химическо оръжие.

Паралелно с бомбардировките се извършват периодични атаки срещу отбранителния периметър на обсадените, като в тях участват както пехота, така и бронирани части. След няколко горчиви урока, силите поддържащи Асад сериозно ограничиха употребата на танкове в градска среда, тъй като сериозните загуби на този тип техника показаха че тя е крайно неефективна в близък бой с врагове, които често разполагат с РПГ и противотанкови системи TOW. Целта в случая е да се стигне до преговори за капитулация. В случай на такава, на вражеските бойци се дава възможност да се евакуират към предварително уговорени бунтовнически зони. Това се прави с ясната цел за заселване на надеждно население в ново завзетите градски части както и за раздаване на парцели на бойците от милициите, тъй като лишеното от пари правителство прибегва до средновековната практика за възнаграждение чрез поземлен фонд.

5) Локализиране, разделяне и ликвидиране – в случаите, например Алепо, където въпреки гореизброените способности за атака, бранителите на капитулират, правителствените сили преминават към системно завладяване на обсаденото селище квартал по квартал. За целта се търси завземане първо на ключови жилищни части, чийто контрол би позволил разкъсването на противниковата отбрана на изолирани сегменти. В последствие по-малките сегменти биват или раздробявани допълнително или биват ликвидирани с масирани атаки от няколко посоки, придружени с артилерийска и ВВС подготовка.

Именно в този етап се дава и най-голям брой цивилни жертви. Веднъж достигнали до този етап, силите на Асад вече не дават шанс за капитулация на опонентите си, а търсят тяхното пълно ликвидиране. Хаосът от операциите по задушаване на вражеските отбранителни точки се използва за разграбване и плячкосване на жилищните райони, отвлечане на хора и ограбване на малкото останали икономически обекти – най-вече магазини. Подобно на оземляването, средновековното право на плячка също се превръща в съвременна форма на възнаграждение поради фактическата невъзможност на правителството да изплаща заплати или да отдели средства за извънредни възнаграждения или награди.

6) Омиротворяване – в рамките на този последен етап, завзетото селище преминава под контрола на завзелите го милиции, като обикновено всяка отделна част от атакуващите сили запазва за себе си онези части, които е завзела.

В така създадените нови зони се налага форма на производ, която поне първоначално трудно може да се нарече „ред“. Едва след 2017 г., Русия започна активно да разполага свои военно-полицейски части в ключовите селища, за които Москва е преценила че трябва да се поддържа стабилност и не може да се допусне възстановяване на опозиционно движение на базата на произвола на милициите.

3

Този модел, прилаган в Алепо и Гута, обаче, има твърде ограничен успех поради скромния размер на руските полицейски части и логичното им нежелание да се конфронтират с полу-независимите шиитски милиции и иранските части. Въпреки това, кварталите с присъствие на руска военна позиция са чувствително по-облагодетелствани в сравнение с местата, където тя отсъства и местното население е оставено изцяло на милостта на милициите.

От средата на 2017 г., правителството се захвана с програма за възстановяване на онези селища, в които военните действия са приключени. За целта се почистват улиците от барикади, разрушени сгради се събарят, а онези, които подлежат на реновация се обновят. Тази програма, обаче, е тясно свързана с конкретните ирански и руски бизнес интереси, както и с интересите на онези сирийски бизнесмени, които от 2011 година насам финансират правителството на Асад. В този контекст, не е изненадващо че в разни части на страната се появяват

³ Кадър от Източно Алепо показващ степента на разрушение заради въздушни удари и артилерийски обстрел. В някои райони разрушенията са над 90%.

молове преди още в други зони всички мъртви да са били извозени от улиците.

Цели квартали, като например лагерът Ярмук в Дамаск, биват целенасочено сшивани, за да се отвори място за реализация на предвидените бизнеспроекти на партньорите на Асад.

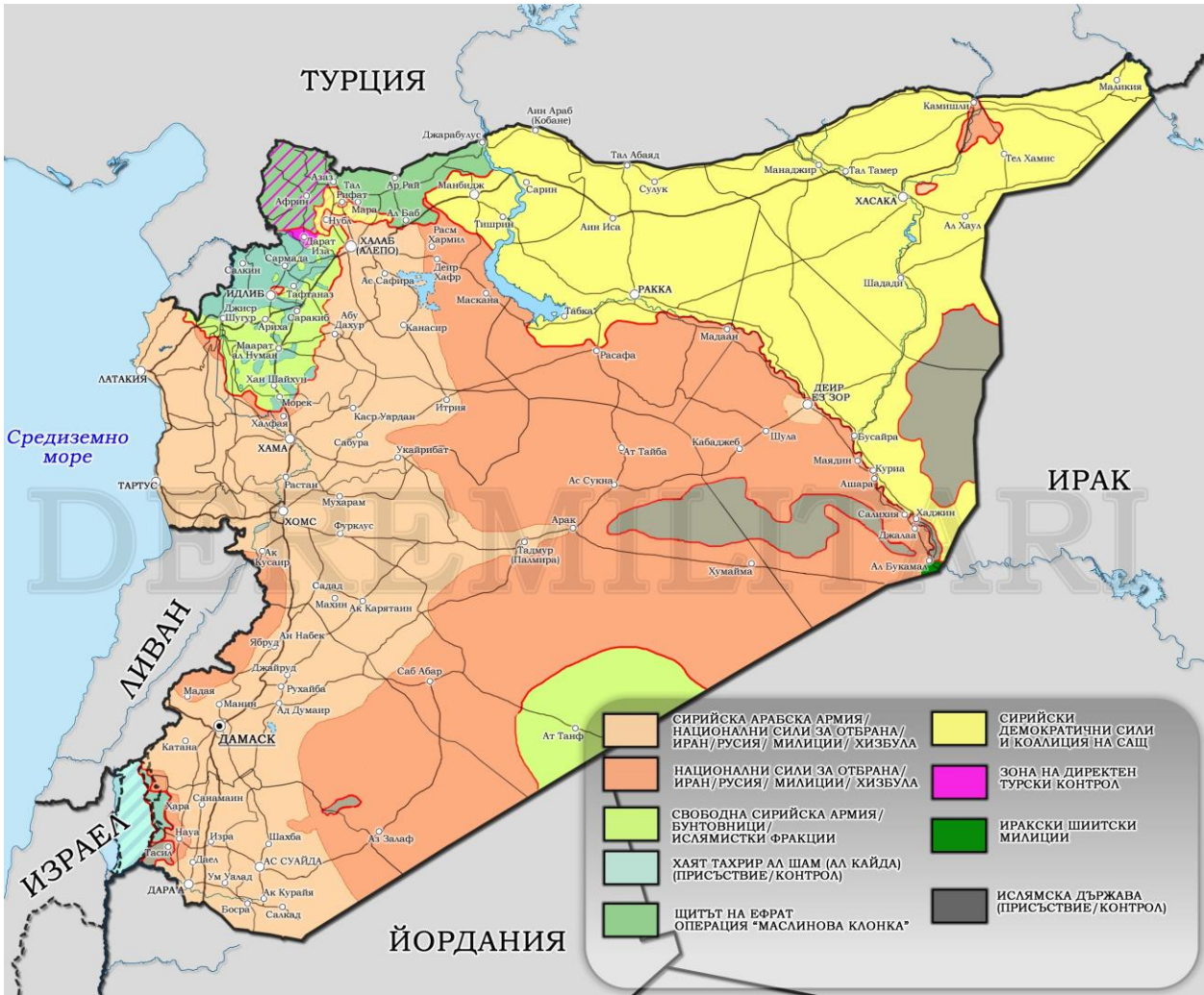
Успоредно с това, правителството сериозно затруднява завръщането в опустошените градове на онези техни жители, които са ги напуснали като бежанци или са станали вътрешноразселени. Целта е да се улесни изземането на техните имоти и преразпределянето им сред верни на правителството нови заселници, немалко от които са шиити идващи от Ирак, Иран и бежанци от Афганистан с ирански паспорти.

Гореизложената схема на действие може да бъде ясно проследена във всички офанзивни срещу селища в Сирия от средата на 2016 година на сетне. Наблюдава се известна еволюция и прецизиране на действията, като към юли 2018 оптимални резултати се постигат в провинция Дараа.

Успехите в Дараа и Кунейтра са пряко следствие от непрекъснатите правителствени успехи и колапса на бунтовническо-ислямистките анклавни в провинциите Хомс, Хама, Алепо, Риф Дамашк и Латакия. Оставени сами, без подкрепа на доскорошните си покровители Йордания и САЩ, бунтовниците логично приеха да капитулират за да не споделят съдбата на Гута, Дума и Алепо.

В този контекст, бруталната тактика на терен, съчетана с благоприятното развитие на международната политика донесе за Русия и Иран изключително бърз успех в Югозападна Сирия, който значително улесни по-нататъшните усилия на правителството към налагане на своята власт над страната.

ОБЗОР НА ВОЕННИТЕ ДЕЙСТВИЯ В СИРИЯ МЕЖДУ 6-17 ЮЛИ 2018

6 юли

През предишната седмица бяха провалени преговорите между Русия и Свободната сирийска армия, което позволи на правителствената офанзива да продължи с пълна сила. Масираният натиск и непрекъснатите бомбардировки в крайна сметка принудиха бунтовниците отново да седнат на масата за преговори в град Босра ал Харир.

В крайна сметка бе постигнато споразумение за територията на западната част от провинция Дараа, което няма да включва бунтовническо-ислямистките фракции в източна Дараа и Кунейтра. Според договореното до този момент, частите на ССА, Хаят Тахрир ал Шам и Ахрар ал Шам ще трябва да предадат своите оръжия и ще имат възможност за безопасно изтегляне в посока провинция Идлиб. В замяна проправителствените милиции ще трябва да се изтеглят от наскоро завзетите градове тяхното място трябва да бъде заето от руска военна полиция, гарантираща безопасното завръщане на всички бежанци обратно по техните домове.

7 юли

Над 500 кв. км. бяха поставени под правителствен контрол в следствие на боевете от последните няколко дни и договореното споразумение. Това включва и ключовата зона по границата с Йордания заедно с ГКПП Насиб и магистрала М5 където се разположи руска военна полиция.

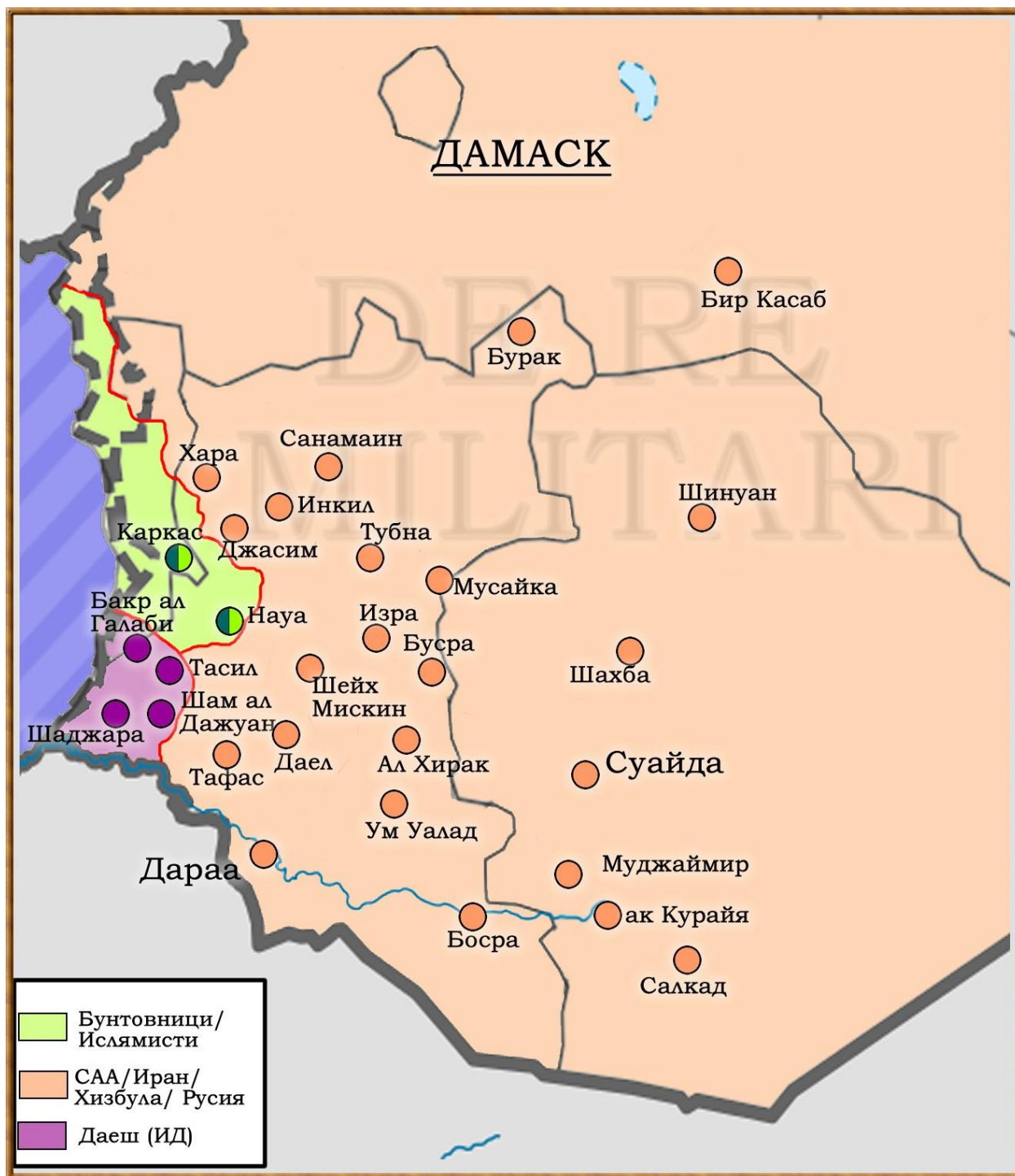
8 юли

Междувременно продължиха сраженията с бунтовническо-ислямистките формирования, които отказаха да приемат споразумението и продължиха своята съпротива.

В рамките на денят проправителствената милиция на “Тигрите” овладя бившето ПВО поделение, намиращо се южно от град Дараа, на няколко км. от границата, както и градчетата Ум ал Маядин и Ал Тайба.

9 юли

Нови пет селища, намиращи се на юг и югоизток от град Дараа се присъединиха към споразумението за примирие. По този начин реално за първи път от 5 години насам цялата граница с Йордания (с изключение на зоната около Ал Танф) попадна под правителствен контрол.

10 юли

Пропавителствените милиции и руската военна полиция навлязоха в селищата Тафас, Ядуда и Кафр Шама. В същото време успоредно с това продължиха преговорите и с останалите в обкръжение

бунтовници, намиращи се в южните квартали на град Дараа. По този начин проправителствените сили достигнаха до териториите, контролирани от Джайш Халед бин Уалид (Ислямска държава) в областта на град Тасил.

11 юли

Руските ВВС осъществиха поредица от бомбардировки срещу позиции на Ислямска държава и отделно на Свободната сирийска армия. Успоредно с това отряди на ИД атакуваха ССА в района на Хаят. До края на деня те успяха да принудят бунтовниците да предадат градчето и да се оттеглят към съседен Зайзун.

В същото време противовъздушната отбрана на Израел свали разузнавателен дрон на сирийската армия, насочен към Голанските възвишения. Като отговор на това, IDF поразиха три правителствени цели в провинция Кунейтра.

12 юли

Бунтовниците, опериращи в южната част на Дараа също се присъединиха към споразумението за примирие и предадоха контрола на своята на територия на правителствените сили. Така, правителството отново пое пълен контрол над града, смятан за люлка на Сирийската революция, избухнала през 2011 г. Победата на Асад в Дараа е изключително важна както в стратегически, така и в психологически план и нанася тежък удар върху цялостната бунтовническа стратегия.

С падането на провинция Дараа, в Сирия вече няма нито една зона където да не оперират сили на чужди държави, които *де факто* ръководят всички наземни операции.

14 юли

Руският център за помирение обяви, че в следствие на споразумението, бунтовническо-ислямистките сили до този момент са предали 20 танка, 13 бронирани машини, 6 зенитни картечници, 13

зенитни оръдия, 29 минохвъргачки, 3 оръдия, 83 гранатомета, 55 тежки картечници и 301 леки автоматични оръжия.

15 юли

Правителствените сили, Националните сили за отбрана и ВВС на Сирия и Русия започнаха офанзива срещу последния бунтовнически анклав в Южна Сирия в провинция Кунейтра и западната част на Дараа.

Основният натиск през деня бе насочен към село Машара, на около 20 км. от границата с Голанските възвишения. След близо 10 часови непрекъснати сражения, в крайна сметка бунтовниците бяха принудени да се изтеглят от селището.

16 юли

Правителственото настъпление продължи уверено и през този ден. Те наложиха контрол последователно над Кафр Шамс, Насидж, Симлин, Зимрин и Ум ал Усадж. В последствие усилията се насочиха към Ал Хара - ключова база на Хаят Тахрир ал Шам, където се пресичат няколко важни локални пътища. В края на деня бе установен пълен контрол над селището както и над стратегическия хълм в непосредствена близост.

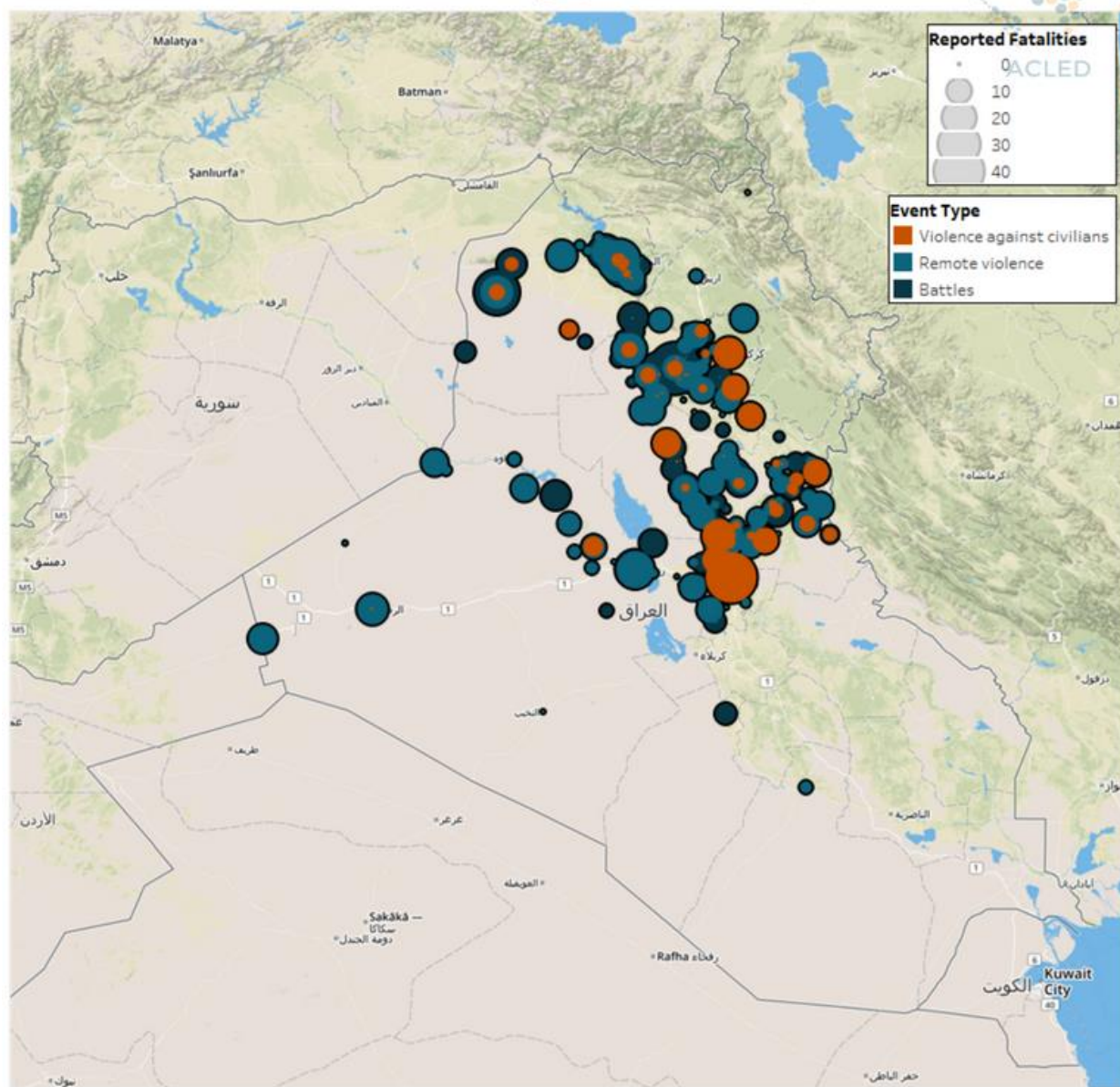
17 юли

Градчето Науа стана поредното, което премина доброволно под правителствен контрол според споразумението за примирие.

ИСЛЯМСКА ДЪРЖАВА СЕ ЗАВРЪЩА В ИРАК

През първите седем месеца на 2018 все повече се появяват сигурни сигнали, че Ислямска държава се завръща в части от Ирак. Това се случва непосредствено след обявяването на победа над групировката от иракското правителство. Но от януари до юли има очевиден ръст на отвлечения, убийства и бомбени атаки, свързани с ИД.

Figure 1 - Number of Events by Type and Reported Fatalities Involving the Islamic State - January 1, 2018 to June 30, 2018

Карта на специализирания център за изследвания ACLED, показваща атаките, свързани с Ислямска държава в Ирак за периода между януари и юни 2018.

Най-много атаки има в традиционно нестабилните провинции Киркук, Салах ад Дин и Анбар. За май-юни иракските сили за сигурност стартираха две мащабни операции срещу части на ИД, което говори, че групировката съвсем не е спряла активността си.

Групировката извършва бързи нападения върху силите за сигурност в зони, които са negliжирани от иракското правителство и позволяват завръщане на дейността на ИД по-лесно. Именно по този начин групировката се издигна в годините преди 2014 година, когато завзе големи райони от Ирак и Сирия.

Докато джихадистите са прогонвани от последните им крепости в Сирия по границата с Ирак, към началото на юли 2018 те успяха да прехвърлят 60 превозни средства и няколко стотин бойци между Сирия и Ирак в района на ал Баадж. Според местни данни, там има нов лагер за обучение на бойци.

Появата на нова активност на ИД е потвърдена в рядконаселената територия между провинциите Дияла, Киркук и Салах ад Дин. Само за периода май-юни, дузина хора, включително официални лица и служители в правителството и кланови лидери бяха отвлечени и убити или върнати срещу откуп. В същото време, бойци на ИД взривиха няколко пъти обекти, свързани с електроснабдителната система и петролопроводите. Въоръжени мъже, преоблечени като полицаи и военни, атакуват пропускателни пунктове, изземат оръжия и техника, и извършват грабежи върху цивилни, пътуващи по магистралата Багдад-Киркук. Самата магистрала беше неизползвана няколко седмици заради многото подобни случаи.

В една от подобните атаки бяха отвлечени шестима членове на силите за сигурност. Те се появиха на видео на ИД, изискващо да бъдат освободени затворници, повечето от тях жени. Няколко дни по-късно, телата на шестимата бяха намерени изхвърлени.

По данни на силите за сигурност, ИД атакуват с малки клетки от по няколко души, базирани в пустинните райони. Атаките са координирани и извършвани в широк спектър както в градчета, така и села. Най-уязвими са селските райони. Според експерти по сигурност, появата на ИД след поражението им е по-бърза от предвижданото.

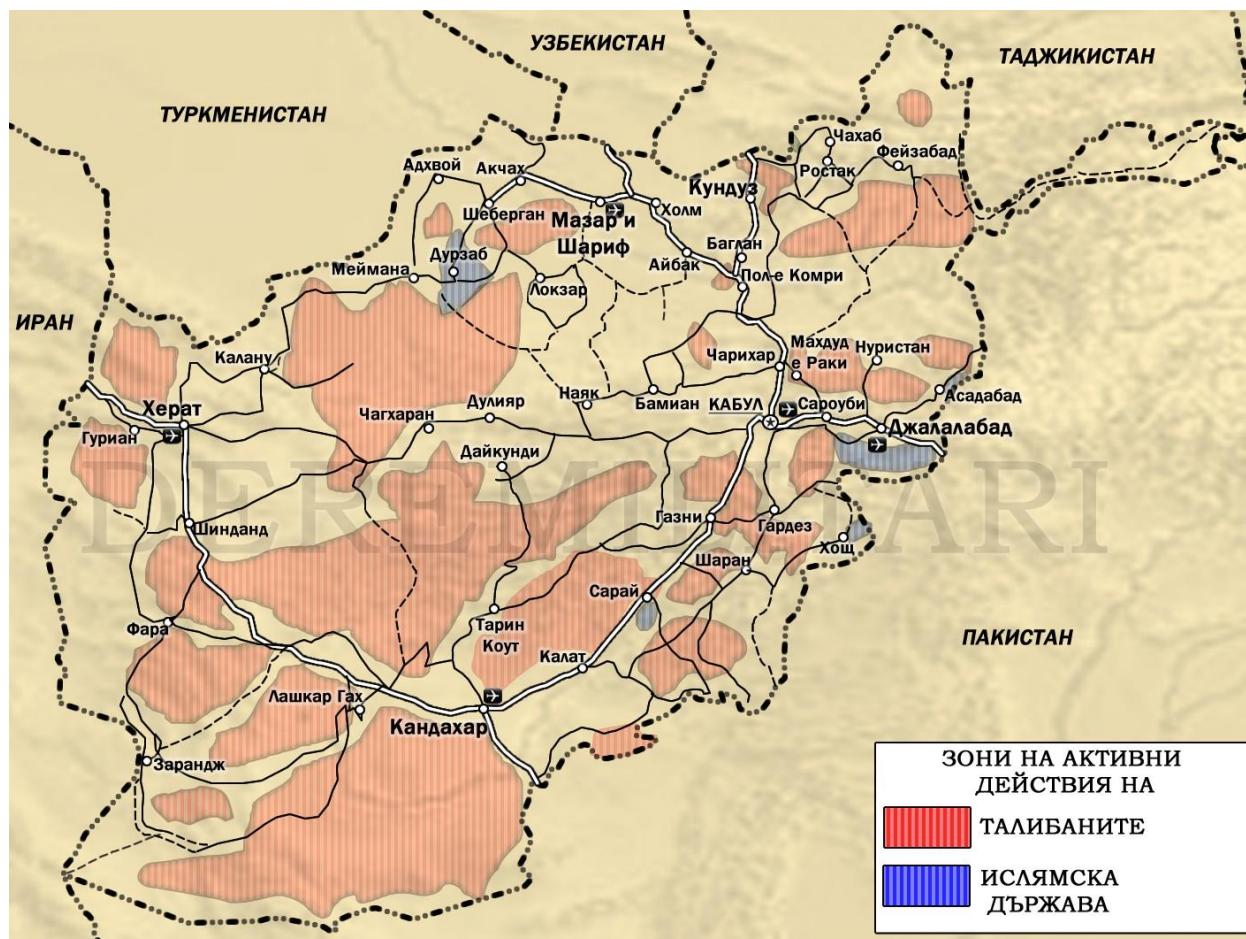
Иракското правителство носи вина от гледна точка на неспособността да се справи с положението след военните действия. Все още има цели райони, които след като войската е влязла и прогонила бойците на ИД, са изоставяни на произвола и местните хора трябва да се оправят сами. Има случаи, в които хора на ИД извършват отвлечения и местните полицейски сили не могат да реагират заради липса на средства и хора – те изчакват подкрепления от Багдад, което понякога отнема дни.

Засега дейността на ИД не е свързана с опити да се контролира едно или друго селище. Главната цел е всяване на смут и саботиране на държавните власти и сили, както и предотвратяване на възможността сунитското население да започне да работи заедно с властите.

В началото на юли 2018 започна нова политическа криза в Ирак, която засега ще отнеме от фокуса на правителството от ИД върху избухналите протести в Южен Ирак. Тези демонстрации – с чисто икономически и социални искания – достигнаха до столицата Багдад и представляват сериозно предизвикателство за иракските политически сили. Недоволството ще бъде използвано от ИД да задвижи своите клетки в други райони на страната, предимно Централен и Западен Ирак.

След военните действия, изоставените селища в тези части на Ирак представляват много добра среда за развиване на дейност на ИД. Околността е обикновено пустинна или планинска, а присъствието на силите за сигурност не е гарантирано. По данни на иракските сили ИД разполага с над 2000 души в подобни райони, но според анализатори броят на тези бойци е по-голям.

АФГАНИСТАН: ПРОДЪЛЖА БОРБАТА МЕЖДУ ИД И ТАЛИБАНИТЕ

През първите седмици на юли талибаните и Ислямска държава извършиха няколко атаки едни срещу други, оставили няколко дузина убити бойци от двете страни. Сраженията се водят предимно в Северен Афганистан – провинциите Сар и Пул, Джаузджан - и показват тенденция, която се засилва постепенно от пролетта на 2018, а именно напрежение между талибаните и ИД, заради контрол и влияние.

Талибаните имат проблем с ИД и в Източен Афганистан и най-вече в провинция Нангархар. Въпреки че дейността на джихадистите беше ударена заради съвместните операции на САЩ и правителството в Кабул, все пак ИД имат достатъчно сили за извършване на атаки.

Сраженията се подновиха в началото на юли, когато бойци на ИД щурмуваха позиции на талибаните в Дарзаб. След като завзеха няколко селища в района, ИД езекутираха 10 бойци на талибаните. В резултат, талибаните атакуваха ИД в Куш Тепе и Дарзаб, както и в провинция Джаузджан.

На 16 юли най-малко 6 бойци на талибаните и четирима от ИД бяха убити при сражения в Дарзаб. В дните след това загинаха около 15 бойци в Сар и Пул. При сраженията ИД задържа един от командирите в състава на силите на талибаните, Мулла Бурджан. Той беше езекутиран, а това породило още по-ожесточени сражения между двете групи.

Битките между талибани и ИД не са от вчера. По-рано през 2018 хиляди цивилни напуснаха домовете си заради сраженията в Северен Афганистан. Както талибаните, така и ИД се борят за контрол над Дарзаб и Куш Тепе. През юни 2017 няколко бойци от двете страни бяха убити при битки за контрол над района. Афганистанската армия също извършва военни операции. През май 2017 над 100 бойци бяха убити при сраженията помежду ми.

Присъствието на ИД в Джаузджан беше подсигурено през 2017, когато Кари Хикмат, виден командир от талибаните, дезертира с още 300 бойци. По-късно същата година, силите на талибаните се сражаваха с частите на Хикмат в Дарзаб и Куш Тепе.

Хикмат беше убит при американски удар в провинция Фарияб. Преди включването му в ИД, той беше и сред лидерите на мощното Ислямско движение на Узбекистан. Хикмат предоставяше нови бойци от Централна Азия на талибаните, а по-късно и на Ислямска държава. Сега той е заменен от Маулави Хабибул Рахман.

БЪДЕЩЕ ЗА ЕВРОПЕЙСКАТА СИГУРНОСТ И ОТБРАНА ИЛИ НОВИ РАЗДЕЛИТЕЛНИ ЛИНИИ

На 25 юни 2018 министрите на отбраната на девет държави-членки на Европейския съюз договориха своите намерения за създаването на нов проект по отношение на европейската сигурност и отбрана. Той бе наречен Европейска инициатива за интервенция (EI2) и бе приет по предложение на френския президент Еманюел Макрон.

Новата организация ще действа със собствен бюджет, ще има свой организационен план за действие и съвместно планиране в кризисни ситуации, които няма да бъдат по никакъв начин институционално обвързани с НАТО и ЕС. Към идеята, по френска покана се присъединиха Белгия, Дания, Естония, Германия, Холандия, Испания, Португалия и Великобритания. Единствено Италия от поканените до този момент отказва участие за сега.

Все още не са ясни конкретните подробности около формирането на организацията, но по участието на Великобритания може да се очаква, че тя ще даде възможност за включване и на държави, които не са членове на ЕС. Това е важно за Лондон най-вече с оглед на очертаващия се Брекзит и нуждата от запазване на влияние по отношение на отбраната в Европа, както и от несигурните отношения със САЩ в последно време.

EI2 поне за момента със сигурност няма да включва в себе си корпус за бързо реагиране или самостоятелен военен потенциал за провеждането на операции. Основната цел, дефинирана от Макрон още в края на 2017 г. е изграждане на „обща стратегическа култура“, използвайки „една доктрина и общ бюджет“.

Казано по-конкретно това означава подготовка на ограничена група от селектирани държави, имащи достатъчно капацитет и желание да действат заедно и координирано в процеса на предвиждане, планиране

и отговор на кризисни ситуации в стратегическите пространства около Европа. Идеята е да се случва по гъвкав, прагматичен и необвързващ начин, търсейки решения извън институционалните рамки на ЕС и НАТО. В тази връзка са обявени четири основни области на коопериране:

1. Стратегически прогнози и обмен на информация;
2. Разработване и планиране на сценарии;
3. Подкрепа за операции;
4. Създаване на доктрина, основана на досегашния опит.

Какво обаче означава всичко това? Какъв е смисълът от тази инициатива, при условие, че ЕС вече даде старт на PESCO (Permanent Structured Cooperation)? Отговорът е всъщност доста прост. Чрез своята инициатива Франция се опитва да заобиколи тремавите структури на ЕС и НАТО. Досегашният опит в райони като Сахел и Магреб показват, че Европа има нужда от конкретни действия, а не от нова бюрокрация. Това, което цели Париж е интеграция с няколко активни държави, които имат потенциал за бързи реакции. В тази логика членството в ЕС не е от значение.

Три изглежда да бъдат основните причини за тези действия на Франция.

Първата е свързана с факта, че Париж смята районите на Сахел и Магреб за най-важни с оглед своята национална сигурност и тази на Европа като цяло, но въпреки вложените усилия до този момент, европейските партньори не оказват достатъчно подкрепа. Пример за последното е кризата в Мали от 2013 г. Цяла година по-рано от Париж ваят предупреждения за задаващата се ислямистка заплаха, на която така и не е обърнато внимание. Франция получава подкрепа от европейските си партньори едва след военната интервенция в последния момент преди столицата Бамако да попадне в ръцете на Ал Кайда.

Втората причина, е че Франция все по-трудно успява да се справи чисто финансово. Към момента на терен оперират вероятно над 3000 души, разпределени в шест бази в три различни държави. Военните ангажименти в Африка тежат на бюджета и въпреки увеличените средства за отбрана, финансирането остава крайно недостатъчно и в несъответствие със задачите. Именно в тази логика под френски патронаж бе създадено и военно-политическото обединение между Мали, Буркина Фасо, Мавритания, Нигер и Чад, познато като G5 Sahel, чиято цел е прехвърляне на част от отговорността върху местните правителства.

На трето място стои фактът, че до този момент европейските структури се оказват почти безполезни в кризисни ситуации. Процесът по вземане на решения е бавен и тромав, трите мисии на ЕС в Мали и Нигер действат с променлив успех, а Париж се опасява, че PESCO, макар и в своята същност да представлява добра идея, все пак ще остане инициатива повече на думи от колкото на практика.

И въпреки, че президентът Макрон промотира E12 като допълнение към европейската отбрана, основните критики всъщност идват именно от Европа. И може би не без основание. Въпреки заявеното участие в E12, все пак в Германия остават твърде скептични към проекта. Немско активно военно участие в Африка е малко вероятно, като мотивите за поканата към Берлин са по-скоро от политически и икономически характер. Немската гледна точка като цяло е свързана с това, че E12 по-скоро дублира и подкопава дейността на PESCO. Опасенията са, че френската инициатива създава нови разделителни линии в рамките на Европа, отслабвайки политическата кохезия чрез позиционирането си извън вече създадените системи за сигурност.

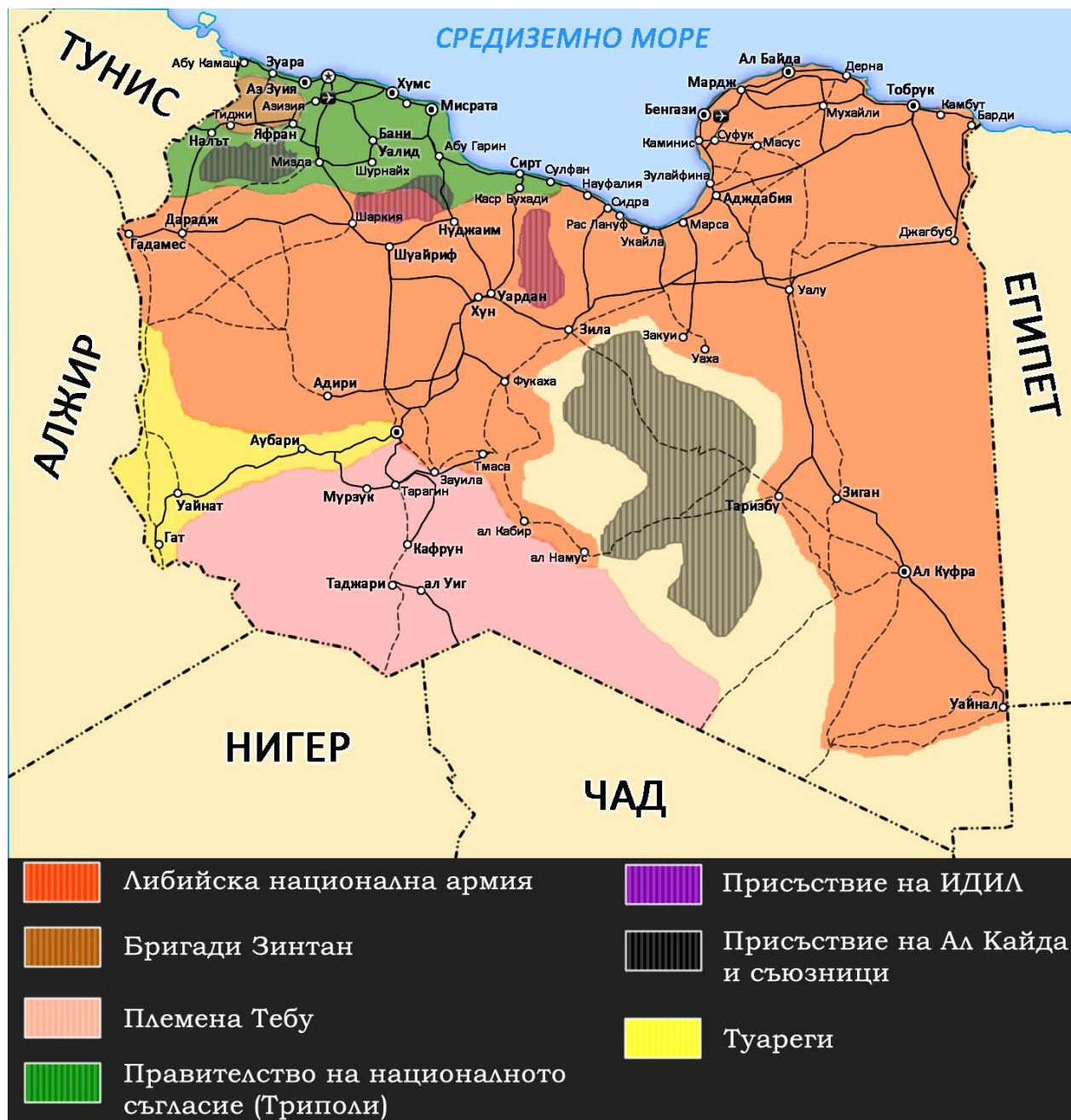
Нещо повече. Париж се отдалечава от европейската солидарност. Германия споделя френското заключение, че ЕС реагира бавно и тромаво, но според Берлин решенията трябва да се търсят в рамките на Съюза, а не чрез паралелни инициативи.

Но Германия няма друг избор освен да участва в E12. В противен случай политическата цена би била твърде висока. Немско „не“ не само би означавало скандал, но и реално не би могло да спре френските планове. Със сигурност би подкопало надеждността и доверието в Германия като основен гарант за сигурността на Европа, както и като държава, чиято основна ценност е солидарността. Берлин има много по-голям шанс за влияние върху френския проект като вътрешен участник отколкото като външен критик.

При всички положения E12 и PESCO за сега изглеждат като две конкуриращи се инициативи. И двата формата се борят за политическо внимание и следователно политически капитал. Конкуренцията обаче може да бъде нож с две остриета. Тя би могла да доведе до растеж, развитие и просперитет, но със същия успех може да стане причина и за упадък. Особено когато става въпрос за деликатни теми като сигурност и отбрана. При най-песимистичния сценарий това би довело до разделение между Германия и Франция, насърчавайки взаимното недоверие между Париж и Берлин и оставяйки двете инициативи наполовина завършени. Това би било тежък удар по имиджа и глобалните претенции на Европейския съюз.

И все пак, в целия контекст на вътрешното напрежение между членовете на НАТО, както и на увеличаващите се заплахи към сигурността на Европа от изток и юг, двете конкуриращи се инициативи могат да бъдат разгледани като един позитивен знак. В крайна сметка след десетилетия на зависимост от НАТО и САЩ, Европа по един или друг начин започва да търси различни варианти за разширение на своя военен потенциал. Или най-малкото демонстрация, че съществува политическа воля и желание за нещо подобно. Ако всичко върви добре E12 и PESCO могат да бъдат два взаимно допълващи се проекта, които да станат основата на една усъвършенствана европейска система за сигурност, работеща в сътрудничество с НАТО при споделени отговорности и равноправно участие.

СИТУАЦИЯТА В ЙЕМЕН, СОМАЛИЯ И ЛИБИЯ: ПРОДЪЛЖАВАЩА НЕСИГУРНОСТ

Ситуацията в **Либия** може да се определи като дипломатическо блато. Въпреки всички опити, засега враждуващите страни отказват да седнат на масата за преговори. Тази тенденция се запази и през първите седем месеца на 2018. Италия има все по-видимо присъствие, като има

планове за изграждане на база в Гат, Югозападна Либия. Италианците вече имат изградени структури, включително болница, в Мисрата.

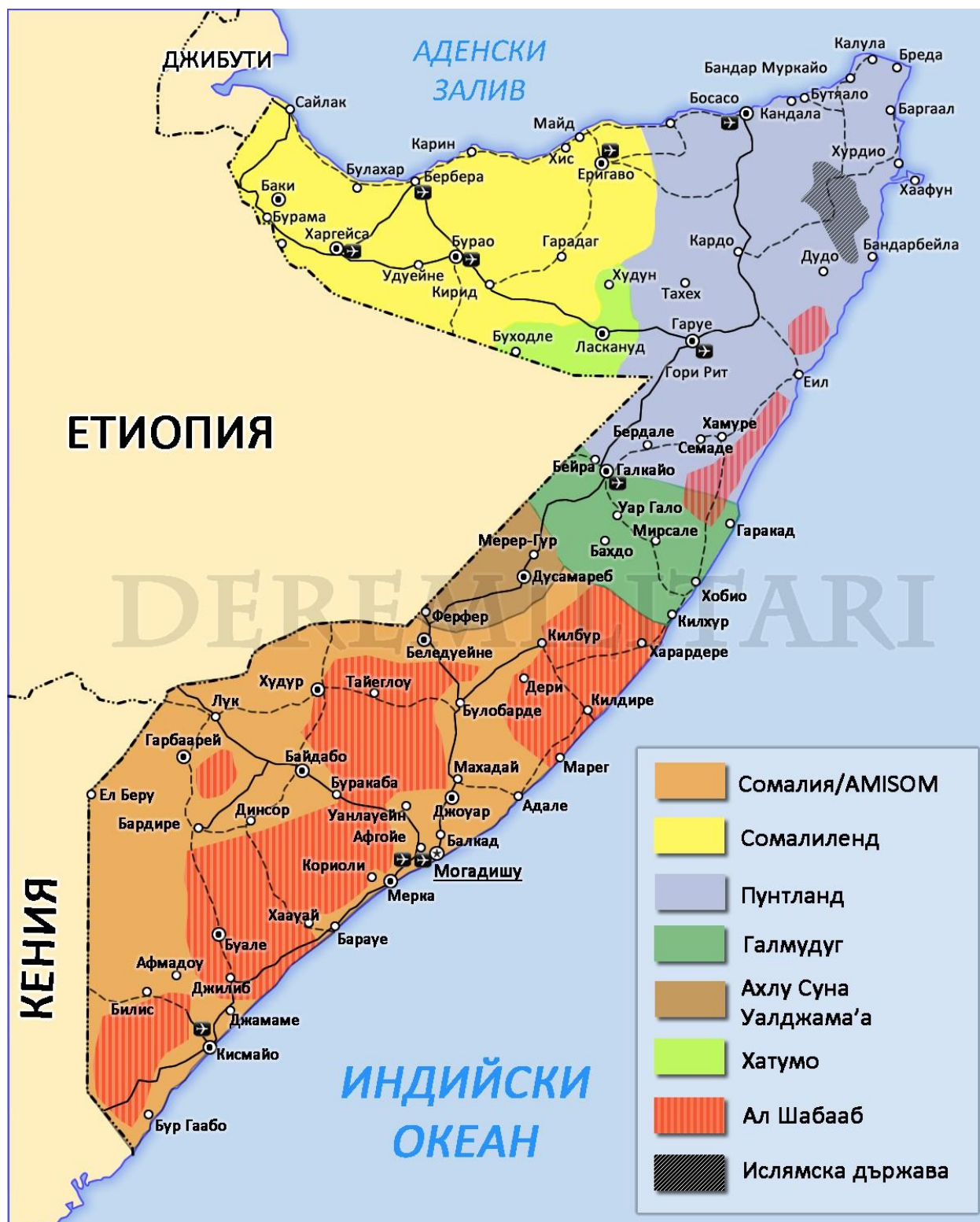
Халифа Хафтар продължава да застава срещу опитите на ООН и Франция да се преговаря между западното правителство в Триполи и източното в Тобрук. Засега обаче, международните играчи в Либия като че ли предпочитат да говорят с Триполи, поставяйки така Хафтар в потенциална изолация.

В **Йемен** продължават военните действия между йеменската национална армия и силите на бунтовниците хути. Сраженията са навече в провинциите Таиз и Ходайда. Йеменската армия разчита на многонационалните сили на ОАЕ, Саудитска Арабия и Судан. Засега обаче превземането на столицата Санаа, която е още под контрола на бунтовниците, е далеч. Пристанищния град Ходайда също остава приклепчен в несигурност и атаки между враждуващите страни.

На юг, силите на ОАЕ, елитните йеменски части Шабуани и части на Судан продължават битките срещу Ал Кайда в районите на Мока, Мариб и Мукалла. Джихадистите бяха изтласкани от позициите си, но

имат сериозно присъствие в планинските райони на Южен Йемен. Смята се, че групировката има няколко хиляди бойци в Йемен като местният й клон е един от най-добре подготвените. Именно бойци от йеменския клон на Ал Кайда участваха в атаките на 11 септември 2001 и в Париж през 2015.

В **Сомалия** Ал Шабааб продължава да извършва сериозни атаки както в столицата Могадису, така и в южните райони. Десетки жертви има само за периода май-юли заради атентати на групировката.